

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2018. január 25. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. a) Töltsd ki a táblázatot a példának megfelelően! A keresett hárombetűs szavak csak a kezdőbetűben (egy betűben) térhetnek el egymástól!

	1.	2.	3.
1. nagyobb település 2. latyakos 3. ártalmas	város	sáros	káros
1. inda/növényrész 2. erődítmény 3. nyit			

- b) Az alábbi szavak közül melyik követi a betűrendben a *kenyér* szót? Írd a pontvonalra!

kés, kedves, kék, kényes, keres, kerek

A kiválasztott szó:

- c) Az alábbi szavak közül karikázd be annak a betűjelét, amelyiknek a jelentése alapvetően eltér a többiétől!

A) buzdít B) serkent C) ösztökél D) méltat E) biztat F) bátorít

2. Egészítsd ki a megadott szavak közül a megfelelőekkel a hiányos szólásokat! Egy-egy szólaspár jelentése lényegében megegyezik. Egy vonalra mindig csak egy szót írhatasz.

- a) BENNE VAN A _____
SZORÍTJA A _____ (A LÁBÁT)

A két szólás jelentésének lényege: *bajban van*.

A választható szavak:

CSIZMA, CSALÁNBAN, CSÁVÁBAN, CSÉPHADARÓ, CSORDÁBAN, CSÜRHE

- b) _____ TESZI
_____ JÁRAT VELE

A két szólás jelentésének lényege: *becsapja, elbolondítja*.

A választható szavak:

TÁNCOT, SZAMÁRRÁ, MALMOT, LÓVÁ, BIRKÁVÁ, ÁPRILIST

a	
b	
c	

a	
b	

3. Egy hét sorból álló humoros történet mondatai összekeveredtek egymással és más történetek részleteivel. A megfelelő betűk beírásával állítsd sorrendbe az eredeti történet hét sorát!

- A) A kisfiú megrázta a fejét, és így felelt: – Ide sohasem jönnek cápák.
 B) A felvételek egyik szünetében elhatározta, hogy megfürdik a közeli folyóban.
 C) Egyszer a híres filmrendező levelet írt Párizsban élő fiának.
 D) A kisfiú ugyancsak kiabálva válaszolt: – Biztos, mivel félnek a krokodiloktól.
 E) Egy híres francia filmszínész Afrikában volt egy filmforgatáson.
 F) A kislány ránézett, de nem válaszolt.
 G) – Nem szeretnék csónakba ülni – válaszolta a tengerész.
 H) Le is ment a vízparthoz, ahol csak egy fiúcska játszadozott.
 I) Egy híres költőtől egyszer megkérdezte a barátja: – Miért nem írsz egy regényt?
 J) A jégmező egyszerre volt félelmetes és gyönyörű.
 K) A filmsztár belevetette magát a vízbe, és már onnan kiabált vissza: – Biztos?
 L) Mielőtt bement volna a vízbe, megkérdezte: – Fiacskám, nincsenek itt cápák?

A történet 1. sorát jelölő betű:

A történet 2. sorát jelölő betű:

A történet 3. sorát jelölő betű:

A történet 4. sorát jelölő betű:

A történet 5. sorát jelölő betű:

A történet 6. sorát jelölő betű:

A történet 7. sorát jelölő betű:

4. Írj középre 1-est, ha csak a bal oldali; 2-est, ha csak a jobb oldali; 3-ast, ha mindkét alak helyes; X-et, ha egyik alak sem helyes a sorban!

bal oldali		jobb oldali
újra		hegedül
héja		hélya
Meg akarta venni.		Kinézte magának.
boru		csengetyyú
tűzijátékot		legkissebbnek
Fogyjon el!		Hadjad ott!
tavaly		olaj

a	
b	
c	

5. Oldd meg a feladatokat a szöveg alapján!

Túrós álom

Hozzávalók 4 főre

egy előre elkészített (vagy vásárolt) piskótalap

25 dkg túró

5 dkg kristálycukor

5 dkg porcukor

2 dl tejszín

1 csomag vaníliás cukor

pár csepp citromlé

reszelt ♣

10 dkg *

A túrót a kristálycukorral és a vaníliás cukorral összekeverjük, majd beletesszük a citrom levét és a narancs lereszelt héját. A tejszínt a porcukorral kemény habbá verjük, és óvatosan a túrós krémhez keverjük. Ezt a krémet a piskóta tetejére simítjuk, és fogyasztásig hűtőbe tesszük. Tálalás előtt málnaszemekkel díszítjük.

Csokis csoda

Az 5 dl tejet a 2 csomag csokoládés pudinggal és a 10 dkg kristálycukorral összekeverjük, és sűrűre főzzük, majd a krémet hűlni hagyjuk. A kihűlt krémhez keverjük a 25 dkg margarint, és ezt a masszát rákenjük egy előre elkészített vagy vásárolt piskótalapra. Ezt követően a 3 dl tejszínt az 5 dkg ☼-ral kemény habbá verjük. Ha már megdermedt a krém a sütin, rásimítjuk ezt a kemény porcukros habot. Az édesség tetejét tetszés szerint reszelt csokival díszítjük. Ez az édesség hat személynek elegendő.

a) Milyen összetevőket jelölnek a receptben az alábbi jelek? Nevezd meg és írd le őket

pontosan!

♣ _____, * _____, ☼ _____

b) A két recept alapján melyik édesség elegendő egy öt főből álló társaságnak? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A) A túrós álom.

B) A csokis csoda.

C) Mind a kettő.

D) Egyik sem.

c) A különböző cukrokon kívül melyik két összetevő található meg mind a két édesség receptjében? Nevezd meg és írd le őket **pontosan!**

Az egyik közös összetevő: _____

A másik közös összetevő: _____

6.	<p>Oldd meg az alábbi nyelvtani feladatokat!</p> <p>Írd a megadott szó mellé a megfelelő mássalhangzó-kapcsolódási törvény betűjelét!</p> <p>a) hagyjuk: _____ b) adjuk: _____ c) adhat: _____</p> <p>A) összeolvadás B) írásban jelölt teljes hasonulás C) írásban jelöletlen teljes hasonulás D) a képzés helye szerinti részleges hasonulás E) zöngéesség szerinti részleges hasonulás</p> <p>d) Karikázd be a magas hangrendű szavak betűjelét!</p> <p>A: szerény B: sziget C: szűrő D: száлка E: szita F: szúnyog</p> <p>e) Karikázd be a képzőt tartalmazó szavak betűjelét!</p> <p>A: kérek B: kérne C: kérj D: kérés E: kérő F: kérétek</p> <p>f) Fejtsd meg a szót a minta alapján!</p> <p><i>Minta:</i> G V = FŰ (Az ábécében a G betűt megelőzi az F betű, a V betű pedig az Ű betűt.)</p> <p>L Ó Q B S =</p>	<table border="1"> <tbody> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> <tr><td>e</td><td></td></tr> <tr><td>f</td><td></td></tr> </tbody> </table>	a		b		c		d		e		f	
a														
b														
c														
d														
e														
f														
7.	<p>Egészítsd ki Jancsik Pál versének első versszakát a megadott szavakkal! Egy vonalra csak egy szót írhatsz. Figyelj a versritmusra és a rímekre! Ügyelj a pontos másolásra és az írásjelekre!</p> <p>_____ esőfelhők</p> <p>_____ a _____</p> <p>mégis eső – _____</p> <p>_____ kinn _____</p> <p>a A éjjel. csillageső elmentek</p> <p>hőfelhők, hullott széllel, réten téli</p>	<table border="1"> <tbody> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> </tbody> </table>	a		b		c							
a														
b														
c														
8.	<p>a) A megadott betűk felhasználásával írd le a <i>gyorsan</i> szó két rokon értelmű párját! Minden betűt egyszer kell felhasználni.</p> <p>A megadott betűk: e e é a á o n n ny p s sz r r</p> <p>Az egyik rokon értelmű szó:</p> <p>A másik rokon értelmű szó:</p> <p>b) A megadott szótagok felhasználásával írd le a <i>kipihent</i> szó három ellentétes jelentésű alakját! Minden szótagot egyszer kell felhasználni.</p> <p>A megadott szótagok: ki gá rült el radt zott me csi fá</p> <p>A három ellentétes jelentésű szó:</p> <p>1. _____ 2. _____ 3. _____</p>	<table border="1"> <tbody> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> </tbody> </table>	a		b									
a														
b														

9. A következő meserészlet alapján oldd meg a feladatokat!

A maradék Kiserdő-lakók épp nekikészültek, hogy egymás vállára borulva sirassák meg utolsó, igaz jó barátjuk távozását, amikor szapora lábdobogás, ijedt zihálás hallatszott.

– Rakonc! – ujjongott Porhany. – Máris?!

– Úgy örülök neked – rajongott Csupánc –, már annyira hiányoztál!

– Jönnek! – kiáltotta Rakonc. – Itt vannak!

Porhany futva indult, hogy mentse a menthetőt, Csupánc nekilendült, hogy fönnteremjen egy fa koronáján, ám elkéstek. Moccant egy bokor, reccsent egy fatörzs, szélfuvalom borzolta a tépázott lombokat, és előlépett...

– Csatang! – ujjongott Porhany.

– Csa-csa-csatang! – rajongott Csupánc.

– Csatang! – törölgette Rakonc a homlokát.

A vándor széles mosollyal lépett a tisztásra.

– Bizony. Én vagyok.

Hórihorgas alakja kedélyesen meredezett, akár sárga túskehaja a hetyke vadászkalap alatt. Vállán hátizsák, kezében fényesre koptatott botja, lábán rongyosra nyűtt bakancs. Az orra oly hegyes, hogy szinte fölnyársalta vele azt, akire rápillantott. Arca vörös, ravaszdi mosoly terült széles száján. Fikarcnyit sem változott, akárha el se ment volna a Kiserdőből.

– Egyszerrel itt minden a régi – állapította meg.

– Hogy mondhatod ilyet? – és Rakonc magyarázni kezdett: – Ez a Kiserdő már nem az, amit itt hagytál; már nem is hasonlít...

– A jó öreg fenyőtűtea! – örvendett Csatang, amint észrevette a megterített tönköt.

– Szabad? – töltött magának egy csészével, és belekortyolt. – Hm! Mennyire vágytam haza!

– Te vagy az egyetlen. Innen mindenki csak elvágik. Én is éppen indulni készültem, amikor beléd ütköztem.

Csatang szeme elkerekedett, már-már túlzott álmélkodással pillogott Rakoncra.

– Ugyan. És hová?

– Mindegy. El. Ahol nincsenek... – a hangját lehalkította. – Kell lennie valahol egy szörnymentes kiserdőnek, ahol nyugodtan lehet rakosgatni.

Csatang egy hajtásra kiitta a teát, és a csészét a farönkre helyezte. Mély lélegzetet vett, és azt mondta:

– Nincs.

a	
b	
c	
d	

Nagy csend telepedett az erdőre. Még a szitakötő szárnyának rebbenését is meg lehetett hallani, még a szomszédos galagonyabokor alján hazainduló csiga csoszogását is, sőt azt is, ahogy a bolyba siető hangya véletlenül elejtette a vállán cipelt bábót.

– Hogy mondtad? – súgta Porhany.

– Minek suttogtok? Nincs itt mit titkolódnia. Én is olyasmit kerestem, mint Rakonc, amikor hét esztendővel ezelőtt útnak eredtem. Rémmentes kiserdőt. Pedig akkor még nem volt akkora a baj, mint most. Körbejártam a Földet. Bekukkantottam minden zugba, és kiderült, hogy mindenütt megelőztek. A szörnyeké a világ...

A hangjában érthetetlen büszkeség csendült, és ravasz, mosolya mintha még szélesebben terpeszkedett volna a képén.

– Úgy ám! – folytatta. – Egyes-egyedül ez a Kiserdő maradt meg rémtelennek. Egyelőre.

(Békés Pál: Félőlény. Móra Könyvkiadó, 2014 alapján)

a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy igaz vagy hamis az állítás! A megfelelő szót karikázd be!

1. Igaz – Hamis: A nagy csendben még a csiga csoszogását is meg lehetett hallani.

2. Igaz – Hamis: Csatang fenyőmagteát töltött magának.

3. Igaz – Hamis: Csatang hét év alatt járta körbe a Kiserdőt.

b) A zavartalanul szó melyik rokon értelmű szavát találod meg a szövegben? Ügyelj a helyesíráásra!

Írd le a szót! _____

c) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy ki kinek mondta az alábbi mondatokat! Írd le a két nevet!

Mindegy. El. Ahol nincsenek...

Ki mondta? _____

Kinek mondta? _____

d) Melyik tulajdonság jellemző a tisztásra lépő vándorra? Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

A) Mély szomorúság.

B) Sárga arc.

C) Alacsony termet.

D) Világos haj.

10. Folytasd 8–10 mondattal a történetet, amelynek első mondatait megadtuk! Ügyelj arra, hogy elbeszéléseid kapcsolódjon a kezdőmondatokhoz! Kerek, lezárt fogalmazásodban **ne legyen párbeszéd!** **Figyelem! A 4 mondatnál rövidebb fogalmazás nem értékelhető!**

a	
b	
c	
d	
e	

Az egyik nyári napon a patakparton sétáltam. Épp egy nádas szélén mendegéltem, amikor megpillantottam a földön egy furulyát. Amint belefújtam, csodálatos dolog történt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....